

Peroral akutbehandling med injektionslösning eller tabletter?

Såväl vården som berörda patienter rekommenderas att ha betametason i beredskap inför akuta allergiska reaktioner. Men att trycka fram 16 tabletter ur en blisterförpackning tar tid. Att använda 100-burkar kan innebära slöseri med läkemedel. Kan ett alternativ vara betametason i injektionslösning för peroralt intag?

På många håll och speciellt inom tandvården rekommenderas att man i akutväska eller medicinskåpet har tillgängligt Betapredtabletter (betametason) att ta till vid akuta allergiska reaktioner. Många allergiska patienter rekommenderas också att ha Betapredtabletter till hands ifall de blir utsatta för allergen. Rekommenderad dos i en akutsituation är 8 mg, dvs 16 tabletter. Det är nu inte så viktigt exakt hur många tabletter det blir; i en akutsituation är tiden betydelsefull, och istället för att räkna till 16 tabletter har man nämnt doseringen ca en halv 30-tablettersburk.

Tabletterna ska lösas i vatten, men även om tabletterna är »lösliga« så kan den tid det tar att lösa upp dessa tabletter i en nödsituation kännas som en evighet. Detta gäller särskilt tabletter i blisterförpackning, där man först måste trycka ut varje enskild tablett. Sedan en tid till-

JOHAN BLOMGREN
ordförande, terapigrupp odontologi, Läkemedelskommittén i Västra Götaland; övertandläkare/klinikchef, oral medicin, SU/Östra, Göteborg
johan.blomgren@vgregion.se

STAFFAN SVENSSON
leg läkare, avdelningen för klinisk farmakologi, SU/Sahlgrenska, Göteborg

TABELL 1. Kostnadsjämförelse av Betapred i olika beredningsformer. Källa: Fass 2006.

Ask, 30 st tabletter, Betapred 0,5 mg, 58:50 kr
Glasburk, 100 st tabletter, Betapred 0,5 mg, 110:00 kr
Förpackning injektionslösning Betapred 5 × 1 ml × 4 mg, 73:50 kr

baka levereras förpackningen med 30 st tabletter – som är en lämplig storlek för både patienter och många vårdgivare – som blisterförpackning, vilket alltså inte direkt medför någon tidsvinst i en akutsituation. Snarare ökar det graden av frustration, stress och oro. Det finns fortfarande glasburkar med 100 st tabletter utan blister, men användandet av denna större förpackning innebär ökade läkemedelskostnader och att större mängder läkemedel kasseras.

Finns det något sätt att snabbare ge tillräcklig dos betametason i en nödsituation? I ett allvarligt akut skede är givetvis injektionsvätska given intravenöst att föredra, men detta hjälper inte den enskilde patient som utrustats med Betapredtabletter eller de vårdgivare (t ex i tandvården) som inte har kompetens eller vana att ge intravenösa injektioner.

Kan ett alternativ vara att ge injektionslösningen peroralt? I andra medicinska sammanhang används injektionslösningar lokalt med god effekt. Erfarenhet finns tex av användning av intravenös beredningsform av tranexamsyra för munsköljning och spolning av urinblåsa vid vissa former av blödningsproblematik. Vad gäller Betapredlösningen så smakar den inte illa, endast lätt salta, vilken borde kunna minskas genom utspädning med vatten eller annan dryck.

Vi bad Läkemedelsinformationscentralen vid SU/Sahlgrenska att undersöka frågan. De fann att det saknades studier där man givit injektionsvätska oralt. Det fanns heller inga uppgifter om lösningens biotillgänglighet, vilket gör det svårt att översätta doseringen från tabletter till lösning (Anna Niklasson, Läkemedelsinformation Väst, pers medd, 2005). Emellertid anges det i Läkemedelsboken att man i initialstadiet av anafylaxi kan ge 8 mg antingen peroralt eller intrave-

Foto: Författarna

Vad fungerar bäst i en akutsituation: glasampuller eller tabletter i blisterförpackning?

nöst (16 × 0,5 mg tabletter eller 2 × 1 ml ampull till 4 mg/ml), vilket skulle tyda på att biotillgängligheten är hög [1]. Exakt dos är ju inte heller, som nämnts ovan, särskilt viktigt i sammanhanget. Vad gäller hållbarheten är den lika för både injektionsvätska och tablett: två år [2].

De hinder som finns mot oralt intag av injektionslösningen är således att det saknas dokumentation, att det inte är godkänd användning, att det finns tänkbara säkerhetsproblem (t ex glassplitter på hud eller i mun), att ampuller är mindre tåliga än tabletter och kan vara svåra att bryta, och att det kan ställa till förvirring om man säger åt folk att ge eller dricka något som finns i en flaska som det står »injektionslösning« på.

Dessa nackdelar får man väga mot de tidsmässiga fördelarna – den tid det tar att bryta av halsarna av två ampuller och hålla över innehållet i ett glas är försumbar jämfört med den tid det tar att trycka ut 16 st tabletter och lösa upp dem i vatten. Vi anser att peroral användning av injektionslösningen är ett alternativ som är värt att beakta, och vi skulle gärna höra om det finns några som tillämpar detta i praxis.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

REFERENSER

1. Läkemedelsboken 2005/2006, Stockholm: Apoteket AB; 2005. http://www.apoteket.se/content/1/c4/78/27/Akut_3.pdf (sidan 21).
2. Produktinformation Betapred, Läkemedelsverket 2006. http://www.lakemedelsverket.se/Tpl/ProduktInfoPage___393.aspx?NPLId=MTk2ODAzMTQwMDAwMTk=